

Ενεργειακές Κοινότητες

Η ενεργειακή μετάβαση ως ευκαιρία

Η ενεργειακή μετάβαση σε μορφές καθαρής ενέργειας αποτελεί μία αναγκαιότητα, η οποία παράλληλα δημιουργεί ένα σημαντικό παράθυρο ευκαιρίας. Αφενός η ενεργειακή μετάβαση αποτελεί μία αναγκαιότητα που απορρέει από την αναγνώριση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και αντίστοιχα τις δεσμεύσεις της Ελλάδας, που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές οδηγίες και τη Συμφωνία των Παρισίων, για την αντιμετώπισή του φαινομένου. Αφετέρου η ενεργειακή μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας συνιστά μια μία σημαντική ευκαιρία για τον εκδημοκρατισμό του ενεργειακού σχεδιασμού και την ταυτόχρονη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας, στον ενεργειακό τομέα. Το ΥΠΕΝ υποστηρίζει την ανάπτυξη που είναι βιώσιμη, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς όρους.

Πρωτοβουλία ΥΠΕΝ για τις Ενεργειακές Κοινότητες

Για πρώτη φορά με το σχέδιο νόμου για τις Ενεργειακές Κοινότητες, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εισάγει την ενεργειακή δημοκρατία, δίνοντας τη δυνατότητα στους πολίτες, τους τοπικούς φορείς, όπως οι δήμοι και οι περιφέρειες και σε μικρές και μεσαίες τοπικές επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στην ενεργειακή μετάβαση και τον ενεργειακό σχεδιασμό, μέσω της άμεσης ενεργής εμπλοκής τους σε ενεργειακά εγχειρήματα, με προτεραιότητα στα εγχειρήματα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και εξοικονόμησης που συνεπάγονται ήπιες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις. Με αυτό τον τρόπο οι πολίτες και οι υπόλοιποι τοπικοί φορείς αποκτούν διττό ρόλο ως καταναλωτές και ως παραγωγοί ενέργειας (prosumers). Η προϋπόθεση δημιουργίας συνεργιών και συνεργασιών μεταξύ διαφόρων τοπικών φορέων, στο πλαίσιο των Ενεργειακών Κοινοτήτων, έχει ως απώτερο στόχο τη δημιουργία κοινωνικών συναινέσεων, καθώς και την ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής των έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Η δημιουργία ενός αυστηρού θεσμικού πλαισίου σε συμφωνία με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, είναι εκ των ων ουκ άνευ για τη διασφάλιση της λειτουργίας των Ενεργειακών Κοινοτήτων σε συνθήκες απόλυτης διαφάνειας.

Τρεις άξονες πολιτικής

Ο πολιτικός σχεδιασμός του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για τις Ενεργειακές Κοινότητες βασίζεται στους εξής κεντρικούς άξονες: Διακυβέρνηση-εκδημοκρατισμός, ενίσχυση τοπικότητας, ενίσχυση συνεργιών-συμπράξεων.

1. Κυβερνησιμότητα

Η παρούσα κυβέρνηση και η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ, επιλέγει να θέσει το ζήτημα της διακυβέρνησης (governance) στη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας, το οποίο αποτελεί ένα κεντρικό σημείο του εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού. Η συμμετοχή των πολιτών, των τοπικών φορέων όσο και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

και των ενδιαφερομένων που είχαν παραδοσιακά αποκλειστεί από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στη διαδικασία της ενεργειακής μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας αποτελεί πολιτική επιλογή.

2. Ανάδειξη και ενίσχυση της τοπικότητας

Το στοιχείο της τοπικότητας είναι κεντρικό στο σχεδιασμό των Ενεργειακών Κοινοτήτων καθώς βασική επιδίωξη του νομοσχεδίου είναι η παραγωγή προστιθέμενης αξίας από ίδιες τις τοπικές κοινωνίες για τις τοπικές κοινωνίες. Πιο συγκεκριμένα, ενδυναμώνεται ο ρόλος των τοπικών φορέων στον τοπικό ενεργειακό σχεδιασμό, ώστε να συμπεριλάβει τη δική τους «φωνή». Μέσω του τοπικού ενεργειακού σχεδιασμού, τα προτεινόμενα έργα επιτυγχάνουν να λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και ακόμη δημιουργούν χώρο για την έναρξη διαλόγου μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, άρα ενισχύουν την κοινωνική συνοχή.

3. Ενίσχυση συνεργιών-συμπράξεων

Ο τρίτος άξονας υπογραμμίζει τη δυναμική και τα πλεονεκτήματα της δημιουργίας συνεργιών και συμπράξεων μεταξύ διαφόρων φορέων με κοινή πάντα συνισταμένη το στοιχείο της εντοπιότητας. Το κατατεθέν νομοσχέδιο επιδιώκει να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των πολιτών, των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στον ενεργειακό τομέα. Στο πλαίσιο αυτό η διασφάλιση της ισότητας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων είναι καίριας σημασίας, ώστε όλοι να έχουν ίσο δικαίωμα στη λήψη αποφάσεων μέσα στην Ενεργειακή Κοινότητα. Για αυτό το λόγο προβλέπεται σε κάθε μέλος να αντιστοιχεί μία ψήφος ανεξαρτήτως του συνεταιριστικού μεριδίου που αυτό κατέχει. Τέλος το όφελος που μπορεί να προκύψει μέσω αυτών των συμπράξεων δεν περιορίζεται στο όφελος των συμβαλλόμενων, αλλά επεκτείνεται στην τοπική κοινωνία με τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας.

Νομοσχέδιο Ενεργειακών Κοινοτήτων

Η Ενεργειακές Κοινότητες (Ε.Κοιν.) είναι αστικοί συνεταιρισμοί με αποκλειστικό σκοπό την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα, την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και την προαγωγή της ενεργειακής αειφορίας, την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας, την ενίσχυση της ενεργειακής αυτόρκειας/ασφάλειας σε νησιωτικούς δήμους, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Βασικές δραστηριότητες των Ε.Κοιν.

Οι Ενεργειακές Κοινότητες δραστηριοποιούνται στους τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης, της ορθολογικής χρήσης ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας, των βιώσιμων χερσαίων μεταφορών, της διαχείρισης της ζήτησης και της παραγωγής, διανομής και προμήθειας ενέργειας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Ειδικότερα, έχουν δικαίωμα να ασκούν τις κάτωθι δραστηριότητες:

- Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.
- Παραγωγή, Διανομή και προμήθεια θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας
- Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς Τελικούς Πελάτες
- Διαχείριση πρώτης ύλης για την παραγωγή ενέργειας από βιομάζα ή βιορευστά ή βιοαέριο
- Προμήθεια για τα μέλη της ενεργειακών προϊόντων, ηλεκτροκίνητων οχημάτων και οχημάτων εναλλακτικών καυσίμων.
- Ανάπτυξη, διαχείριση και εκμετάλλευση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων και οχημάτων εναλλακτικών καυσίμων
- Εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης νερού με χρήση Α.Π.Ε. εντός της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.

Ακόμη δυναμικά μπορούν να ασκούν:

- Διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Παροχή συμβουλών για τη διαχείριση ή συμμετοχή των μελών της σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα
- Παροχή ενεργειακών υπηρεσιών.
- Ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας.
- Δράσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας σε ευάλωτους καταναλωτές ή πολίτες κάτω από τα όρια της φτώχειας, **ανεξάρτητα αν είναι μέλη της ενεργειακής κοινότητας**, όπως ενδεικτικά παροχή ή συμψηφισμός ενέργειας, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλα μέτρα που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των πολιτών αυτών.

Αναμένεται ότι αποτέλεσμα των Ενεργειακών Κοινοτήτων θα είναι η μείωση των τιμολογίων, η περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ καθώς και η αξιοποίηση των διαθέσιμων εργαλείων της ενεργειακής αγοράς, όπως, για παράδειγμα, ο συμψηφισμός ενέργειας (net metering), ο εικονικός συμψηφισμός ενέργειας (virtual net metering) και οι Έξυπνοι Μετρητές (Smart Meters).

Ποιοι μπορούν να συμμετάσχουν σε Ε.Κοιν.

Δικαίωμα συμμετοχής στις Ενεργειακές Κοινότητες έχουν φυσικά πρόσωπα με πλήρη δικαιπρακτική ικανότητα, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού της ίδιας περιφερειακής ενότητας εντός της οποίας βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. ή επιχειρήσεις αυτών και Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού εντός των διοικητικών ορίων των οποίων βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.

Κριτήρια εντοπιότητας

Τουλάχιστον το 50% συν ένα των μελών πρέπει να σχετίζονται με τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν., και συγκεκριμένα τα φυσικά πρόσωπα – μέλη να έχουν πλήρη ή ψιλή κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο το οποίο βρίσκεται εντός της περιφερειακής ενότητας της έδρας της Ε.Κοιν. ή να είναι δημότες δήμου της περιφερειακής ενότητας αυτής και τα νομικά πρόσωπα μέλη να έχουν την έδρα τους εντός της περιφερειακής ενότητας της έδρας της Ε.Κοιν.

Οι Ε.Κοιν. έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα

Ο ελάχιστος αριθμός μελών των Ε.Κοιν. είναι:

- 5 στην περίπτωση που τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εκτός των Ο.Τ.Α ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα
- 2 στην περίπτωση Ο.Τ.Α. α' βαθμού νησιωτικών περιοχών, με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία απογραφή
- 3 στην περίπτωση που τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα, εκ των οποίων τα δύο (2) τουλάχιστον να είναι Ο.Τ.Α.

Όσον αφορά τη διάθεση των κερδών, αυτά δεν διανέμονται στα μέλη, αλλά παραμένουν στην Ε.Κοιν. υπό τη μορφή αποθεματικών και διατίθενται για τους σκοπούς της με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

Εξαιρέση οι Ε.Κοιν. κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Οι Ε.Κοιν. δύνανται να έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα κατ' εξαίρεση και μόνο σε περίπτωση που συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

- τα μέλη της Ε.Κοιν. είναι τουλάχιστον δεκαπέντε (15)
- δέκα (10) προκειμένου για Ε.Κοιν. με έδρα σε νησιωτικό δήμο

καθώς και εάν το 50% συν ένα εξ αυτών είναι φυσικά πρόσωπα.

Σε αυτή την περίπτωση το υπόλοιπο των καθαρών κερδών μετά την αφαίρεση των αποθεματικών διανέμεται στα μέλη.

Συνεταιριστικές μερίδες

Για όλες τις Ε.Κοιν ισχύει ότι πέραν της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας, κάθε μέλος μπορεί να κατέχει και μία ή περισσότερες προαιρετικές συνεταιριστικές μερίδες, με ανώτατο όριο συμμετοχής του στο συνεταιριστικό κεφάλαιο το 20%. Μόνη εξαίρεση αποτελούν οι Ο.Τ.Α. που μπορούν να συμμετέχουν στο συνεταιριστικό κεφάλαιο με ανώτατο όριο το 40%, καθώς και με ανώτατο όριο συμμετοχής το 50% για τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού νησιωτικών περιοχών με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία

απογραφή Όσον αφορά τη μεταβίβαση συνεταιριστικής μερίδας σε μέλος ή σε τρίτο πρόσωπο γίνεται μόνο ύστερα από συναίνεση του διοικητικού συμβουλίου.

Δυνατότητα δημιουργίας Ενώσεων-Ομοσπονδίας

Τουλάχιστον πέντε Ε.Κοιν. με έδρα στην ίδια Περιφέρεια, μπορούν να συστήσουν ένωση ενεργειακών συνεταιρισμών, με σκοπό το συντονισμό και την προώθηση των δραστηριοτήτων τους. Η Γενική Συνέλευση της ένωσης των ενεργειακών συνεταιρισμών απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των Ε.κοιν. που συμμετέχουν στην ένωση.

Οι ενώσεις ενεργειακών συνεταιρισμών όλης της χώρας, δύνανται επιπλέον, να συστήσουν Ομοσπονδία Ενεργειακών Συνεταιρισμών της Ελλάδας, με σκοπό τον συντονισμό και την καλύτερη εκπροσώπηση του ενεργειακού συνεταιριστικού κινήματος της χώρας. Στη γενική συνέλευση της Ομοσπονδίας των Ενεργειακών Συνεταιρισμών της Ελλάδας, προβλέπεται η συμμετοχή όλων των ενώσεων ενεργειακών συνεταιρισμών, με δύο αντιπροσώπους η καθεμία.

Οικονομικά Κίνητρα και Μέτρα Στήριξης των Ε.Κοιν.

- Δυνατότητα Συμμετοχής σε προγράμματα του Αναπτυξιακού Νόμου
- ▶ Κίνητρα για σταθμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ
- Ειδικές προϋποθέσεις και όροι προνομιακής συμμετοχής ή εξαιρέσης από τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών Μειωμένες Χρεώσεις για σταθμούς ΑΠΕ που συμμετέχουν στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.)
 - Απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής του Ετήσιου τέλους διατήρησης δικαιώματος κατοχής άδειας παραγωγής
 - Μειωμένο ύψος εγγυητικών επιστολών που απαιτούνται κατά την αδειοδότηση
 - Προτεραιότητα κατά την αδειοδότηση
 - Απαλλαγή από το ειδικό τέλος του 1,7%, όταν συμμετέχει ΟΤΑ στην Ε.Κοιν.
- ▶ Κίνητρα για συμμετοχή στην αγορά – προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας
 - Ελάχιστο κεφάλαιο για χορήγηση άδειας προμήθειας: 60.000€
 - Μειωμένα ποσά εγγυητικών επιστολών για εγγραφή στο μητρώο Συμμετεχόντων
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και σταθμών μικρών ανεμογεννητριών από Ε.Κοιν. για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών των

μελών τους με εφαρμογή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (Virtual Net Metering με μέλη της Ε.Κοιν).

- Ειδικοί όρους για τις Ε.Κοιν. που λειτουργούν ως Φορείς Εκμετάλλευσης υποδομών Φόρτισης Η/Ο.
- Ειδικές προβλέψεις για Ε.Κοιν. που θα αδειοδοτούν σταθμούς θερμικής ενέργειας για τηλεθέρμανση

Παραδείγματα δυνητικών Ε.Κοιν.

1. Παραδείγματα σε Αστικές Περιοχές

Φ/B NET METERING

Οι ιδιοκτήτες ή χρήστες των διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα φωτοβολταϊκό σύστημα ή και μία ανεμογεννήτρια σε ένα ακίνητο που μπορεί να βρίσκεται ακόμη και σε κάποια άλλη περιοχή και εφαρμόζουν εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από το φωτοβολταϊκό σύστημα ή την ανεμογεννήτρια με τις καταναλώσεις των διαμερισμάτων της πολυκατοικίας. Με αυτόν τον τρόπο οι ιδιοκτήτες ή χρήστες των διαμερισμάτων/μέλη της ΕΚΟΙΝ θα λαμβάνουν μειωμένο λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Οι ιδιοκτήτες ή χρήστες των διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα προκειμένου να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης της πολυκατοικίας.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Τρεις ΟΤΑ, δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα, προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα φ/β σύστημα ή και μία α/γ και να εφαρμόσουν εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από το φ/β σύστημα ή την α/γ με τις καταναλώσεις τους και καταναλώσεις ευάλωτων καταναλωτών ή πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

2. Παραδείγματα σε Επαρχιακές Περιοχές

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Δομή Πινάκων

A/A	Μέλη ΕΚΟΙΝ	Εφαρμογή/Δραστηριότητα	Περιοχή
Περιγραφή Κίνητρα: Κίνητρα που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου. Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: Κερδοσκοπικός ή Μη Κερδοσκοπικός			

Παραδείγματα

1.	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ	Φ/Β NET METERING	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
<p>Οι ιδιοκτήτες ή χρήστες των διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα φ/β σύστημα ή και μία ανεμογεννήτρια σε ένα ακίνητο που μπορεί να βρίσκεται ακόμη και σε κάποια άλλη περιοχή και εφαρμόζουν εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας με τις καταναλώσεις των διαμερισμάτων της πολυκατοικίας. Με αυτόν τον τρόπο οι ιδιοκτήτες ή χρήστες των διαμερισμάτων/μέλη της ΕΚΟΙΝ θα λαμβάνουν μειωμένο λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας.</p> <p>Ενδεικτική Ισχύς: 50kW Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 60.000€</p> <p>Κίνητρα: εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός με καταναλώσεις μελών της ΕΚΟΙΝ. Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ</p>			

2.	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
<p>Οι ιδιοκτήτες ή χρήστες των διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα προκειμένου να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης της πολυκατοικίας.</p> <p>Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 100.000€ Ενδεικτική επιδότηση: 50%</p> <p>Κίνητρα: συμμετοχή ΕΚΟΙΝ σε προγράμματα Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ</p>			

3.	ΕΚΟΙΝ-Επιχειρήσεις	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΟ – VIRTUAL NET METERING	Τουριστική Περιοχή - Νησί
<p>Πέντε επιχειρήσεις (ξενοδοχεία, κλπ) δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα φ/β σύστημα ή και μία ανεμογεννήτρια σε ένα ακίνητο που μπορεί να βρίσκεται ακόμη και σε κάποια άλλη περιοχή και εφαρμόζουν εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό της παραγόμενης ηλεκτρικής</p>			

ενέργειας από το φ/β σύστημα ή την ανεμογεννήτρια με τις καταναλώσεις των επιχειρήσεων, για να μειώσουν το ενεργειακό τους κόστους.

Ενδεικτική Ισχύς: 500kW

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 500.000€

Κίνητρα: εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός με καταναλώσεις μελών της ΕΚΟΙΝ.

Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ

4.	ΕΚΟΙΝ-ΟΤΑ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	ΑΣΤΙΚΟΣ/ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΔΗΜΟΣ
<p>Τρεις ΟΤΑ, δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα, προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα φ/β σύστημα ή και μία ανεμογεννήτρια και να εφαρμόσουν εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από το φ/β σύστημα ή την ανεμογεννήτρια με τις καταναλώσεις τους και καταναλώσεις ευάλωτων καταναλωτών ή πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.</p> <p>Κίνητρα: Ευνοϊκές προβλέψεις του νόμου για συμμετοχή ΟΤΑ, για δράσεις σε ευάλωτους καταναλωτές και εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό.</p> <p>Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ</p>			

5.	ΕΚΟΙΝ-Κάτοικοι- Επιχειρήσεις-Δήμος	ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
<p>Οι κάτοικοι ή και επιχειρήσεις μιας περιοχής μαζί με το Δήμο ή την τοπική ΔΕΥΑ, δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα, προκειμένου να εγκαταστήσουν μία μονάδα παραγωγής θερμικής ενέργειας με σύστημα τηλεθέρμανσης για την κάλυψη των αναγκών τους σε θέρμανση.</p> <p>Για την υλοποίηση του έργου θα μπορούν να αναζητήσουν χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ ή τον Αναπτυξιακό νόμο.</p> <p>Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 5εκ€.</p> <p>Κίνητρα: Γενικά κίνητρα ΕΚΟΙΝ (νομική μορφή, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης)</p> <p>Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ / ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ</p>			

6.	ΕΚΟΙΝ-Αγρότες, Δασοκόμοι, Επιχειρήσεις	ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΒΙΟΜΑΖΑΣ ΜΟΝΑΔΑ ΑΠΕ	ΕΠΑΡΧΙΑ (Ορεινός Οικισμός, Αγροτική Περιοχή)
<p>Αγρότες, δασοκόμοι ή και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό και δασικό τομέα, δημιουργούν Ενεργειακή Κοινότητα με σκοπό τη δημιουργία και διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας βιομάζας ή/και την εγκατάσταση και λειτουργία μιας μονάδας βιομάζας παραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας. Η εφοδιαστική αλυσίδα μπορεί να τροφοδοτεί τη μονάδα βιομάζας, να προμηθεύει με</p>			

προϊόντα της όπως ξύλα, pellet τους κατοίκους κλπ.
Κίνητρα: Γενικά κίνητρα ΕΚΟΙΝ (νομική μορφή, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης). Ειδικά κίνητρα σταθμών ΑΠΕ (προτεραιότητα, μειωμένες εγγυητικές, απαλλαγή από τέλη διατήρησης αδειών, κλπ).
Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ

7.	ΕΚΟΙΝ-Αγρότες/Επιχειρήσεις	ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ & ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ	ΜΕ & ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
-----------	-----------------------------------	--	----------------------------------

Ομάδα αγροτών ή και αγροτικές επιχειρήσεις δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα, προκειμένου να εγκαταστήσουν μία μονάδα Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) σε περιοχή, από όπου διέρχεται δίκτυο φυσικού αερίου. Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια θα εγχέεται στο Δίκτυο, και η θερμική ενέργεια θα καλύπτει τις ανάγκες ενός θερμοκηπίου.
 Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 4εκ€
Κίνητρα: Γενικά κίνητρα ΕΚΟΙΝ (νομική μορφή, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης). Ειδικά κίνητρα σταθμών ΑΠΕ (προτεραιότητα, μειωμένες εγγυητικές, απαλλαγή από τέλη διατήρησης αδειών, κλπ)
Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ

8.	ΕΚΟΙΝ-Κάτοικοι-Επιχειρήσεις-Δήμος	ΜΟΝΑΔΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΜΕ ΑΠΕ	ΝΗΣΙ
-----------	--	---------------------------------	-------------

Κάτοικοι και επιχειρήσεις ενός νησιού, μπορούν να δημιουργήσουν μία Ενεργειακή Κοινότητα με συμμετοχή και του Δήμου, προκειμένου να υλοποιήσουν μία μονάδα αφαλάτωσης με ΑΠΕ (πχ με ανεμογεννήτρια), για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα έλλειψης νερού.
 Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 2εκ€.
Κίνητρα: Γενικά κίνητρα ΕΚΟΙΝ (νομική μορφή, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης). Ειδικά κίνητρα σταθμών ΑΠΕ (προτεραιότητα, μειωμένες εγγυητικές, απαλλαγή από τέλη διατήρησης αδειών, κλπ).
Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ ή/και ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ, ανάλογα με συμμετοχή ΟΤΑ/Ιδιωτών.

9.	ΕΚΟΙΝ-Κάτοικοι-επιχειρήσεις-Δήμος	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΕ ΜΕ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	ΝΗΣΙ
-----------	--	---	-------------

Κάτοικοι και επιχειρήσεις ενός μικρού μη διασυνδεδεμένου νησιού, μπορούν να δημιουργήσουν μία Ενεργειακή Κοινότητα με συμμετοχή του Δήμου, Επιμελητηρίων, κλπ προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα ΑΠΕ με σύστημα αποθήκευσης για τη διαχείριση ηλεκτρικής ενέργειας στο

αυτόνομο σύστημα.

Κίνητρα: Γενικά κίνητρα ΕΚΟΙΝ (νομική μορφή, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης). Ειδικά κίνητρα σταθμών ΑΠΕ (προτεραιότητα, μειωμένες εγγυητικές, απαλλαγή από τέλη διατήρησης αδειών, κλπ).

Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ

10.	ΕΚΟΙΝ- Κάτοικοι/Επιχειρήσεις/ ΟΤΑ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	ΟΡΕΙΝΟΣ/ΗΜΙΟ ΡΕΙΝΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ
<p>Οι κάτοικοι ή και επιχειρήσεις μιας περιοχής μαζί με το Δήμο, δημιουργούν μία Ενεργειακή Κοινότητα, προκειμένου να εγκαταστήσουν ένα Μικρό Υδροηλεκτρικό Έργο ενδεικτικής ισχύος 1MW στην περιοχή. Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: 2εκ€ Ετήσια Έσοδα: 0,4εκ€</p> <p>Κίνητρα: Γενικά κίνητρα ΕΚΟΙΝ (νομική μορφή, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης). Ειδικά κίνητρα σταθμών ΑΠΕ (προτεραιότητα, μειωμένες εγγυητικές, απαλλαγή από τέλη διατήρησης αδειών, κλπ)</p> <p>Χαρακτήρας ΕΚΟΙΝ: ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ</p>			

Ευρωπαϊκή εμπειρία, Ιστορική αναδρομή, εξέλιξη

Στις αρχές του 2015 ο αριθμός των ενεργειακών συνεταιριστικών εγχειρημάτων στην Ευρώπη ξεπερνάει τις δύο χιλιάδες. Εκατοντάδες χιλιάδες Ευρωπαίοι πολίτες έχουν ήδη αποφασίσει να επενδύσουν από κοινού στην ενεργειακή μετάβαση από τις μη ανανεώσιμες στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την απανθρακοποίηση και τη δημιουργία εναλλακτικών τρόπων παραγωγής ενέργειας που απομακρύνει τη λύση της πυρηνικής ενέργειας. Οι ΕΚΟΙΝ μέσω της δράσης τους πετυχαίνουν την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών, την προώθηση ενός μοντέλου αποκεντρωμένης παραγωγής ενέργειας και κατά συνέπεια τον εκδημοκρατισμό του ενεργειακού συστήματος.

Η εμφάνιση και η περαιτέρω αύξηση του αριθμού των ενεργειακών κοινοτήτων συνδέεται με συγκεκριμένα ιστορικά, κοινωνικά γεγονότα και συγκεκριμένες οικονομικές συγκυρίες. Χαρακτηριστικά η περίοδος πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, εμφανίζεται στη Γερμανία ένα μεγάλο κύμα συνεταιρισμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που συγκεντρώνονται κυρίως σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές. Αυτό ήταν εν μέρει αποτέλεσμα της οικονομικής ύφεσης που ξεκίνησε το 1929 και της απουσίας οικονομικού κέρδους από την παραγωγή ηλεκτρισμού σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές της Γερμανίας, ώστε να ενδιαφερθεί το ιδιωτικό κεφάλαιο. Έτσι στη Γερμανία κατά την περίοδο του 1895

έως και το 1932, δημιουργούνται περί τους 6.000 συνεταιρισμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Στη συνέχεια, η πετρελαϊκή κρίση του 1973, κατέδειξε το υψηλό ποσοστό ενεργειακής εξάρτησης της γηραιάς ηπείρου από τις εισαγωγές πετρελαίου. Είναι η στιγμή που ο τομέας των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας αναβαθμίζεται στην πολιτική ατζέντα των Ευρωπαίων, καθώς και επιστημονικό πεδίο. Οι πρώτες ανεμογεννήτριες κατασκευάζονται στην Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Γερμανία και τη Δανία. Σε αυτή τη συγκυρία, το παράδειγμα της Δανίας είναι ιδιαίτερος εντυπωσιακό όπου στην περιοχή Ulfborg, από τις 29 Μαΐου του 1975, πάνω από 400 πολίτες εργάζονται από κοινού για 3 χρόνια για να κατασκευάσουν την μεγαλύτερη για την εποχή ανεμογεννήτρια στον κόσμο με το όνομα Tvindkraft. Ήταν το πρώτο βήμα για την μελλοντική ανάπτυξη του τομέα των αιολικών στη Δανία, όπου ο συνεργατισμός συνδέεται με την τεχνολογική καινοτομία, ειδικότερα στην κατασκευή ανεμογεννητριών.

Το πυρηνικό ατύχημα στο Τσέρνομπιλ, αφύπνισε πολλούς πολίτες και έδωσε ώθηση στην ανάδυση ενός κύματος κινημάτων πολιτών που στη συνέχεια, οδήγησε στη δημιουργία ΕΚΟΙΝ στην Ευρώπη, όπως τη δημιουργία του REScoop, της Ecorpower από το Βέλγιο και της EWG (ElektrizitatsWerke Schonau) στη Γερμανία. Η EWG (ElektrizitatsWerke Schonau), ιδρύθηκε το 1991 και μετατράπηκε σε ΕΚΟΙΝ το 2009. Το 2015 απαριθμούσε 2.000 μέλη και επενδύει αποκλειστικά σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Από το 2000 μέχρι σήμερα παρατηρείται μια «έκρηξη» συνεταιρισμών και πλέον που η ενεργειακή μετάβαση κατέχει σημαντική θέση στο δημόσιο διάλογο και την πολιτική σφαίρα σε Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, καθώς το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής είναι πια θέμα ακαδημαϊκών μελετών. Ακόμη η πλήρης ιδιωτικοποίηση του ενεργειακού τομέα έδωσε ώθηση στην εμφάνιση εναλλακτικών μοντέλων προς την κατεύθυνση του συνεργατισμού.

Η οικονομική κρίση που ξέσπασε το 2009 ενέτεινε το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας στην Ευρώπη και ειδικότερα στις χώρες του Νότου. Κατά συνέπεια πολιτική συμμετοχή των πολιτών εν γένει και ειδικότερα στον τομέα της ενέργειας, γίνεται πιο επίκαιρη από ποτέ.

Επιτυχημένα παραδείγματα

Ecorpower στο Βέλγιο

Η Ecorpower ξεκίνησε να δραστηριοποιείται το 1991. Το σύνολο των επενδύσεων της σε υδροηλεκτρικά, βιομάζα, αιολικά και φωτοβολταϊκά αγγίζει τα 65 εκατομμύρια ευρώ. Είναι ενεργειακός πάροχος από το 2003, απαριθμεί 50 χιλιάδες μέλη και καλύπτει το 1,5% της αγοράς. Ένα ποσοστό των κερδών της Ecorpower επανεπενδύεται, κυρίως χρηματοδοτεί εγχειρήματα που έχουν ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης, και το υπόλοιπο διανέμεται στα μέλη.

Η περίπτωση της Δανίας

Η περίπτωση της Δανίας είναι πολύ ιδιαίτερη καθώς η ανάπτυξη της καινοτομίας στον τομέα των αιολικών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τους συνεταιρισμούς. Η Δανία αποτελεί την απόδειξη ότι η κοινωνική συμμετοχή και δυναμική μπορεί να συμβαδίσει και να ενισχύσει την καινοτομία. Οι δέκα από τις αιολικές τουρμπίνες του εμβληματικού αιολικού πάρκου Middelgrunden που αποτελεί ορόσημο της Κοπεγχάγης, της πρωτεύουσας της Δανίας, είναι κτήμα ενεργειακής κοινότητας/συνεταιρισμού της Δανίας. Η ενεργειακή κοινότητα Middelgrunden αριθμεί 8.552 μέλη τα οποία υπογραμμίζουν την αξία της συμμετοχής στην κοινότητα, αισθάνονται περήφανοι για τη συμμετοχή τους. Το καθαρό χρηματικό κέρδος των μελών από τη συμμετοχή τους είναι της τάξεως του 3-4% του επενδυτικού κεφαλαίου, ακόμη υψηλότερο από το επιτόκιο των τραπεζών. Το πλέον σημαντικό είναι η αξία καθεαυτή της ενεργού συμμετοχής των πολιτών σε εγχειρήματα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και κοινωνικές αξίες δηλαδή και όχι αποκλειστικά χρηματικές απολαβές. Κατά τη διάρκεια της πετρελαϊκής κρίσης του 1970 ιδρύθηκαν πολλές Ενεργειακές Κοινότητες και μεγάλο μέρος του πληθυσμού, των πολιτών άρχισε να γίνεται μέλος ΕΚΟΙΝ. Ήδη το 2001, πάνω από 150.000 οικογένειες στη Δανία συμμετείχαν σε Ενεργειακούς Συνεταιρισμούς.

Η ισπανική Somenergia

Το όνομα Somenergia, μεταφράζεται σε είμαστε ενέργεια, είμαι ενέργεια και είναι η μόνη ΕΚΟΙΝ που υπάρχει στην Ισπανία. Οι κεντρικοί στόχοι της Somenergia είναι η δημιουργία ενός κοινωνικού κινήματος που θα μπορούσε να σπάσει το ολιγοπωλιακό μοντέλο του ενεργειακού συστήματος και να ενισχύσει τη ζήτηση πράσινης ενέργειας. Η πρωτοβουλία δημιουργίας της Somenergia ξεκίνησε με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου της Ζιρόνα, αλλά σύντομα εξαπλώθηκε στην περιοχή της Καταλονίας. Το 2016, έφτασε τα 27.000 μέλη και κάλυψε 37.000 πελάτες και μπορεί να καλύψει τις ετήσιες ενεργειακές ανάγκες 3.200 οικογενειών.

Η περίπτωση της Γερμανίας, το κίνημα επαναδημοτικοποίησης

Το 1998 η αγορά ενέργειας της Γερμανίας απελευθερώνεται πλήρως και επιταχύνεται η ιδιωτικοποίηση των ενεργειακών υποδομών και των δικτύων. Καθώς όμως η ιδιωτικοποίηση είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση, αντί για τη μείωση των τιμών του ηλεκτρισμού, μία δεκαετία αργότερα παρατηρείται μεταστροφή της κοινής γνώμης που αντανακλάται στην εμφάνιση του κινήματος της επαναδημοτικοποίησης. Λόγω του ότι οι δήμοι πριν την ιδιωτικοποίηση του ενεργειακού τομέα, ήταν ιδιοκτήτες και λειτουργοί των δικτύων ηλεκτρισμού και άρα είχαν κεντρικό ρόλο στον ενεργειακό τομέα, τα σημερινά κινήματα στη Γερμανία επαναφέρουν το ζήτημα. Τάσσονται δηλαδή υπέρ της ανάκτησης του δημόσιου χαρακτήρα της ενέργειας και παράλληλα στηρίζουν το καθεστώς κοινοτικής ιδιοκτησίας του ενεργειακού τομέα, με ενισχυμένο το ρόλο των δήμων.

Η Γερμανία απαριθμεί περίπου 800 ΕΚΟΙΝ με 160.000 μέλη. Η Γερμανική περίπτωση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι η δράση και η εμπλοκή των τοπικών ΕΚΟΙΝ δεν περιορίζεται στους τομείς της παραγωγής, διανομής και προμήθειας ενέργειας, αλλά επεκτείνεται και στην λειτουργία και την κατοχή των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της ElektrizitatsWerke Schonau, μιας ΕΚΟΙΝ που ξεκίνησε το 1986 από μια πρωτοβουλία γονέων της μικρής επαρχιακής πόλης Schönau κατά της πυρηνικής ενέργειας. Στόχοι της πρωτοβουλίας αυτής ήταν η προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας και της παραγωγής ενέργειας από φιλικές για το περιβάλλον τεχνολογίες. Στη συνέχεια, η πρωτοβουλία αυτή που εξελίχθηκε στη δημιουργία της ElektrizitatsWerke Schonau και τελικά μετά από δύο δημοψηφίσματα και μεγάλο αγώνα κατάφερε το 1997 να αποκτήσει το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και την προμήθεια.